

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

* EDINOST: z. zhaja 2 krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vse 1 to priloga 7 kr. za polu leta 25 kr. 50 kr. za četrt leta 1 gl. 75 kr. — Same priloga stane 1 gl. 50 kr. za celo leto. — Posamezne številke se izdajajo pri opravnosti v trduhah v Trstu po 5 kr. v Serijski in v Ajdeščini po 6 kr. — Naročanje, rekomendacije in inserate prejema Opravljivka, via Terrete. — Nova tiskarna.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvo via Terrete. — Nova Tipografija; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Izvajati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi števkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Italija.

(Dale.)

Temu bi se mi ne čudili, ako bi za gotovo ne vedeli, da tudi avstrijski in osobito Primorski Lahoni enako politiko tirajo. — Primerjali bi jih dvema možema, ki vsak od svoje strani drevo sekata, da poprej pade: na enej strani prizadeva se laška Irridenta, da to idejo obistini, na drugej strani pa avstrijska: drevo bo moral tedaj prej ali poznej pasti in tega ste globoko uverjeni obe strani — tako vsaj čitam v omenjenej knjigi.

O tržaških Italijanih pravi pisatelj, da . . . . «il sistema del governo austriaco non è mai abbastanza . . . . di quel governo che in loro soffoca tutte le più lievi manifestazioni di nobile sentimento e di libertà! (Tržačani nikoli zadosti ne . . . . avstrijske vlade, ki v njih zadušuje vsako najmanjše gibanje k vzvišenim čutom in svobodi.) — Ali Tržačani so dobri in radodarni — nadaljuje pisatelj; — v tem ko je Avstria vedno na uho šepetal dalmatinskim Slovanom, da se hoče Trst z njimi pridružiti: Italiji po vsem obrežju do Kotora ali do Kleka, hujskajoč ta dva naroda, pa so danes (1876) Tržačani najboljši prijatelji slovanske vstaje! (Potem bi moral priti nekaj še bolj mastnega, kar je pa izdajatelj pustil nenatisneno.)

Tržačani ljubijo Italijo, kakor sladek mladenički sanj in ko govore o njej, vam se zdi, da poslušate osem-najstletno deklico, ki govori o svojem ljubimcu. Vse je lepo tamkaj (v Italiji), vse krasno, vse, vse . . . . Še celo najslabša stvar. Od Nizze do Pulja oni ti pojmo Dante-jeve verze. . . . a Po' a presso del Carnaro Ch' Italia chiude e i suoi termini bagna.

(V Pulju blizu Kvarnera, ki zapira Italijo in moči njene meje), apeninske planine, retiske, julske in morje naj bodo meje; evo vam zemlje, kojo gledajo v duhu kmalo združen. Mej tem zaseda laška stranka vse municipalne urade! to ti pravijo s živo zadovoljnostjo.

Ko se od Trsta poslovi, vošči mu navdušeni Lahonček: Che dalle libere cime della Stiria pertino colle loro limpide acque a te dal mondo intero, che dal tuo golfo padroneggerai, la liberta la pace e la fratellanza, (prinsejno naj ti te reke svobodo, mir in bratsko ljubezen, naj ti dado nazaj ime občine, ki so ti ga ukradli tuji in boti (sestrica) brat drugim mestom, ki jih vstanove proti narodi!)

Dalej govor o Kranjskej in njem glavnem mestu belej Ljubljani. »Ljubljana je glavno mesto Kranjske dežele, katero so tudi posedli slovenski narodi. Izvor, jezik in težnje so jen enake s Hrvati, ali Srbi, s katerimi so posedli rimsko Ilirjo, ali kdo ve, da ni blizo oni srečni dan, ko bole Ponteb most, ki bode združeval slovenske in italijanske administracije

(ko bode tudi Kranjsko in Koroško Laškej podvrženo.)

Ko dospe v Ptuj, spičaste so mu vse hiše in po nemškem (tudi sovražnem) slogu narejene. »Kako sem se naveličal! vsa poslopja so enaka! Potrjenje! pride dan ko se tudi tukaj latinski genij sreča s tevtonskim, in čeprav ne bodo tu same milanske stolnice, gotovo se bode v arhitekturi napredovalo!«

Ali zadosti s prevodom; moji odlomki, ki sem jih iz omenjene knjige prepisal, segajo samo do sem. Gotovo je v njej že mnogo stvari, ki že jasne kažejo, kake misli Italijani goje o Avstriji in njenih podložnih, ali potuti jih ne morem več zato, ker jih nemam. Dalje sem knjigo le malo čital, ker mi čas ni pripuščal in dobro veloč, da resnice v njej ne najdem, ampak same puste in neizvršljive skomine po deželah, ki ne bodo nikoli k Laškemu spadale, dokler v njih prebivajo Avstriji in domovini udani Slovenci v večini.

Iz izpisanih vrstic se pa jasno vidi, kako sodé naši sosedje Italijani o nas Avstrijcih in osobito nas Slovencih. Hočejo namreč in so uverjeni, da slovenski narod v deželah, po katerih oni hlepe, ne more imeti obstanka ter da se mora vkloniti njih polaščevajoče sili. Iz tega razloga nočejo tudi vedeti o nas: Dežela je laška (vsaj večji del po Primorskem); druge pa sčasoma polaščimo in jih slednjic v dar damo blaženej Italiji ter jih tako rešimo!

Kaku rešitev je ona — to Bog si vedi! Boljši bi pogodil, ako bi rekli, da jih obtežimo, velike davke naložimo, blagostanje sploh uničimo in mizerijo in siromaštvo v deželo pripeljemo. Vsaj takega si je upati od Italije, ki komaj sama za-se izhaja in je le čuda, kako ne nastane tam socijalna vojna in notranji nemiri. Ako se to pravi deželo rešiti in jej svobodo dati, kakor Lahoni sploh trda, odtrgavši jo od stare domovine Avstrie, to naj razsodijo častiti bralci.

Njih namen je odkrit, kajti pišejo o njem v knjige in časopisi, na Laškem prinašajo vedno polno dopisov iz peresa avstrijskih Lahonov, ki vsi upajo, da dan rešenja kmalu poči, ko bode Primorska z Laško združena.

Ako ne bi bilo tu v Avstriji cenzure, enako bi tu počenjali, ali ta jim nekoliko roke veže. Pri vsem tem pa vedo pisati in protiavstrijski duh mej avstrijskimi Lahoni in slovanskimi odpadniki širiti tako lisičje zvito, da se vrla tega skoraj niti ne zaveda.

V to porabljujejo šole in urade, vsakovrstne opise itd., ki v drugi obliki krokodilske solze pretakajo, tu ljudstvo hujskajo proti vladu, pretvarjajoč in napačno smatravajoč razne dogodke, zgodovinske fakte itd. V tem duhu gojete vlasti mladino, ki v mladeničkem navdušenju tem bolj rogovnik proti vdadi.

Kako vzgojo in čute si pridobiva

nahih, kaže nam vzlasti veliko vsakoletno število deserterjev, ki nočejo v cesarsko vojsko stopiti ter raši gredo v blaženo Laško ter se iz nje nikoli več ne povrnejo.

Omiku in vzgojo primorske mladine kaže nam tudi lahonski listi v Trstu in drugod izdajani, pri katerih taka mladina sodeluje, n. pr. Alabarda, Piccolo . . . .

Vsakdo sam pripozna, da je tolerancija nasproti takoj stranki od strani avstrijske vlade že prevelika ter da bi bilo želeti, da se tako hujskanje in vladi nasprotno počenjanje popolnoma odpravi.

(Konec prih.)

Trubarjev večer.

23. julija meseca minolo je tristo let, kar je začetnik novo slovenske književnosti Primož Trubar v Derendingnu na Nemškem za večno zatisnil oči ter bil on, ki je svoj narod, svojo domovino tako iskreno ljubil, v tujej zemlji pokopan. Minolo je tristo let po njegovej smrti, vera, ki jo je Trubar učil, bila je v Slovenskih zatira, knjige, ki jih je on svojemu narodu, spisal spajljene, pa spomin njegov je ostal in književno delo, katero je on začel, razvijalo se je od one dobe vedno bolj in bolj in nikendar več zaspalo. Vsacega naroda omiku sodimo po njegovej književnosti, temveč, tembolj razvita je ta, tem večja je njega omika. Narod, ki nema književnosti, nema tudi bodočnosti in mora prej ali slej propasti. Kaj bi bilo z nami, da ni Trubar z nova oživel naše književnosti? Da se on ni poprijel tega dela, ked ve, ali bi se bil našel mož, ki bi bil imel v sebi ono železno voljo, ono velikansko stvariteljno moč kakor on v sebi, da bi rekel: Slovenije ni, Slovenija budi ter nam Slovenijo vstvaril! In ako bi mi ne imeli svoje književnosti, bili bi do danes uže propali. Unestno je torej, a ne samo umestno, bila nam jesvetna dolžnost, praznovati tristoletnico smrti tega duševnega velikana, kateremu se imamo zahvaliti, da nas valovi tujih, sovražnih nam narodnosti, niso še pogolnili. In praznovali smo ta dan, tisoč sicer, v ožjem krogu, a z nekim vzvišenim, rekel bi religioznim čutom, ki je dal slavnosti poseben značaj.

Se je v soboto nad trideset gospodov v čitalnični dvorani, hoteč v prijateljek krogu slaviti Trubarjev spomin. Tega večera udežil se je tudi vrli naš rojak, podkonzul g. J. jeden častnik in jeden kapitan Lloydove trgovske mornarice.

Prišlo je tudi gospodov z veseljem biležimo,

ker nam je priča našega napredka.

Predsednikom večera bil je jednoglasno izvoljen g. Žab, ki je bil osnovatelj in duša vse te slavnosti.

Prvi je poprijel gospod stolovodja bə-sed. V obširnem, pa jako temeljitem in zanimivo sestavljenem govoru naslikal nam je na kratko začetek in razvoj staroslovenske književnosti ter prešel koj potem na novo slovensko, ki se je s Trubarjem začela. Opisal nam je strokovnjaško, kakor zna to le on, živiljenje in delovanje slavljenčeve, razložil nam njegov pomem in važnost za slovensko književnost. Dokazal nam je, kako neizmerno težko je bilo Trubarjevo delo, kajti on ni imel učiteljev, katere bi posnemal, ni imel slovnice, po katerej bi se učil slovenskemu jeziku, da še več, ni abecede ni imel, s katero bi pisal svojemu narodu knjige, moral je toraj delo od kraja prideti! Zato pa je bila njegova prva knjiga abecednik, v katerem je ustavil slovenski pravopis, ki se je ohranil nespremenjen do Bohoriča. Trubarja torej po vsej pravici imenujemo literarnega Kulumba slovenskega. Kakor pravi veščak, načrtal nam je govornik nadaljnje Trubarjevo delovanje in njega vzborno živiljenje, polno borb za svoje ideje.

Naposled opisal nam je še njega rodinsko živiljenje ter tako svršil sliko Trubarja kot pisatelja in človeka. Vsi govorj, ki so govor z velikim zanimanjem poslušali, so gosp. Žabu navljušeno pojavili ter izražili željo, naj bi svoj govor napisal ter objavil, česar pa govornik ni objubil rekoč, da tega ni treba, ker so uže drugi pisali o Trubarju in pa, da kmalu izide Levčeva zgodovina slovenske književnosti, kjer bomo vse to lahko čitali.

Za njim govorili so še gg. V. Dolenc, Jereb, dr. Glaser, Resman in dr. Gospoda Jereb in dr. Glaser govorila sta še o drugih možeh iz protestantske dobe, ki so si pridobil zaslug za našo književnost. Jereb napisil je tudi Elze-ju, kateri nam je temeljito opisal Trubarjevo delovanje ter si tako pridobil hvaležnost vsečer. Slovence, komur je mari razvoj naše književnosti in zgodovine.

Nenavadno navdušenje polotilo se je vseh, čeli smo mnogo prelepih napitnic. Gospod V. Dolenc napisil je stolovratelju g. Žabu, neumornemu preiskovalcu naše književne zgodovine in zaslужnemu pisatelju, G. Resman napisil je našemu napredku in razvolu, g. B. slovenske vzajemnosti; gospod Živo izrazil je svoje veselje, da je imel srečo praznovati ta večer v tako odličnej družbi, v katerej pa vendar pogreša neženega spola. Nadeja se, da sebo i naše ženstvo začelo zanimati za take narodne slavnosti, da se bode tudi ono probudilo ter z svojo prisotnostjo dalo naše sestanke in veselice. Napitnice in lepo petje čitalničnih pevcev so vse ogrele, posebno navdušenje pa je vzbudil proti koncu g. X. z svojim lepim govorom. Spominal se je naše minolosti, naših kreposti in slabosti, naših naporov in bojev ter rekel na konci, da smo se sicer mnogo trudili, mnogo si pritobil, a naše pravo delo se še ni začelo, zatorej kliče: Naprej! zastava slave!

Toliko živiljenja, toliko mladostnega navdušenja videli smo redkokrat. Ta izredna svečanost imela je pač res svoj poseben značaj, svojo posebno mikavnošč, zaradi česar ostane vsakemu, v pripretinem neizbrisnem spominu. Slovenska intelligenčija v Trstu pa je s tem, da je Trubarja tako dostojno častila, postavila je hkrat i sebi spomenik v kulturni zgodovini našega mesta!

Glavni zbor

društva sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani

vršil se je v ponedeljek, dne 5. julija, na način, v resnici društva vreden.

Uže predvečer, v nedeli pri besedi v Čitalnici zapazilo se je mnogo tujih gostov iz slovenskih pokrajin, kateri so se prihodnji dan še pomnožili.

Nedelski koncert je bil kaj krasen, tujci so posebno radi poslušali krasni glas gospoda Medena.

5. t. m. ob 10. uri je bila maša v cerkvi srca Jezusovega, katero je celebriral z veliko assistencijo prof. dr. Zupan, najzaslužnejši mož za ustanovljenje društva. Ta cerkev je zidana in načrtno imenovana v Čitalnici. Ta cerkev je prostranska kapelica, posvečena slovenskima blagovestnikom, in je v njej oltar, na katerem stojiti podobi slovenskih apostolov. Pri tem oltarju je bila maša. Cerkev sama je bila polna vernih, med njimi nad 50 poverjenikov podružnic društva sv. Cirila in Metoda. Petje na koru so preskrbeli zbrani čitalnični pevci, bilo je veličastno; peli so mašo v staroslovenskem slogu in tudi v staroslovenskem jeziku, kakor sem rekel: kaj veličatnega in slovensko srce unemajodega.

Po maši smo se zbrali v dvorani Čitalnice. S skupaj nas je bilo okolo 70, zastopanih je bilo 25 podružnic in od ljubljanske gospode je bilo skoraj vse, kar se sploh bavi v prve vrsti z narodom našim in njega napredkom. Gospod začasni predsednik, notar in deželnih poslanec, g. Luka Svetec, starosta nas Slovencev, odprl je ob 11. uri zbor s primernim go-

vorom, v katerem je posebno poujarkal solidarnost mej Slovani, in posebej mej Slovenci, ter je končal svoj govor z vabilom, da zbor zaklječe Skratni živio presvitemu cesarju Franu Josipu I., kar se je tudi zgodilo z veliko navdušenostjo.

Zatem je poročal dr. Toma Zupan o delovanju začasnega odbora, iz poročila je razvidno, da se je društvo dobro razvilo in da je odbor znal z veliko eneržijo odstraniti mnogovrstne ovire, katere so se delale društvu pri porodu.

Isti gospod je poročal tuji o denarnem stanju, kjer je povsem povoljno, kajti društvo ima v centralnem denarnem gotovini gl. 1014, okolo 1000 gl. je denarja v Ljubljanskej podružnici sv. Jakoba in par tisoč utegne biti še neodrajane denarja pri raznih podružnicah, katerih je zdaj okolo 40.

Po končanem poročilu se je volil odbor in bil je izvoljen — ker g. Svetec ni hotel več prevzeti — za predsednika z aklamacijo dr. Toma Zupana, kateri je zagotovil, da bodo žrtvoval kolikor mogoče svojih sil v korist društva. Potem so bili izvoljeni za odbornike: g. Svetec, Murnik, dr. Vošnjak, Žlogar, Einspieler (Celovec), Močnik, Gogola, Žumar, Žičkar, dr. Bleiweis, V. Dolenc, ker se je zadnji odpovedal, češ, da je najbolje, da so po mogočnosti vse odborniki v Ljubljani stanjuči, zato je potem zbor izvolil »per acclamationem« g. dr. Tavčarja.

Po volitvi je predsednik povabil navzoče zastopnike podružnice, da poročajo o žejah in predlogih.

Prvi se oglaši g. V. Dolenc, predsednik tržaške podružnice, ter omenja najprej, s kakim veseljem so posod po slovenskih pokrajinah pozdravljali osnovo tega društva, katero vendar enkrat morda pospeši solidarnost mej Slovenci, kateri posebno Slovenci ob periferiji tako pogrešajo, potem govor o važnosti Trsta za Slovenstvo in Slovanstvo sploh in o tem, kako se slovenske rodbine v Trstu poitalijančujejo in iz Slovencev postajajo irredentari.

Temu da je kriva v prvej vrsti Šola, ker ubogi slovenski rokodelci je primoran svoje otroke v italijansko ljudsko šolo poslati; učitelji magistrata potem užiskrbe, da ti slovenski otroci šasoma postanejo največji sovražniki lastne matere. Tudi v verskem obziru da je Lahonstvo nevarno, kajti še pred narodnostjo gre Lahonom za protiverstvo in za ideje pokvarjenega liberalizma. Temu nedostatku je treba jez postaviti in to se najboljši napravi z osnovo slovenskih šol v Trstu. Šole je treba najprej osnovati in dokazati, da je na tiscu slovenskih otrok v Trstu. Ko bodo te eklatantno dokazano, bodo se magistrat tržaški prisiliti mogel, da on vzaruje slovenske šole.

Za začetek nasvetuje, najoibor osnuje prej ko prej otročji vrt v Trstu pri sv. Jakopu, za katerega vzdrževanje bodo skoro gotovo sama tržaška podružnica zmagla materialnih sredstev.

Potem predлага še, da bi bil prihodnji občni zbor v letu 1887. v Trstu in to gledč na to, da je Trst za Ljubljano najvažnejše mesto, v katerem prebiva več Slovencev, nego v katerem koli drugem mestu slov. domovine.

Predloga sta se obo pohvalno in odobravljeno sprejela in č. g. Zupan je objavil, da sta bili oba ta predloga uže pismeno javljena centralnemu odboru, zarad česa je stvar opravljena, da se nov odbor na ta predloga ozre in se po njih ravna. Zbor je to resolucijo na nov odbor živo odobraval, zarad česar se je tudi nadejati, da se želja tržaške podružnice uresniči.

Z Dolencem oglaši se je mejni grof Običi, zastopnik goriške podružnice, ter razjasnil žalostne razmere na Goriškem in predlagal, da bi centralni odbor posebno podpiral potuk-lovenčine v Dolenjih in še v par dugh vseh goriških Brd, ki so na italijanski meji, in kder se uže dolgo dela na popolno poitalijančenje ljudstva. Tam da je treba napraviti več narodnih trdnjavic.

Tudi ti predlogi so bili s pohvalo sprejeti in se je g. grofu Običiju zagotovilo, da tudi Goriška ne bo pozabljena, če tudi ni bila poprej naznana svojih želj in predlogov.

(Dalej prih.)

mesto. Zdaj bo imelo le 60 hiš, a te so lepe in ulice jako prostorne.

Turški sultan je mnogo Črnogorecem podelil visoke rede, ministrom vojvodom in drugim; tempora mutantur et sultan in illis.

V Rumeliji se sodne razsodbe ne izrekajo več v imenu turškega sultana, ampak v imenu bolgarskega kneza in take razsodbe sprejemajo tudi konzulati. Tudi to ni v soglasju z bolgarsko-turško pogodbo, vendar se turška vlada ne briga za to; tudi Turčija v Rumelji ne misli več postaviti upravnega vodstva, da si prihrani troške. Iz vsega se vidi, da Turčija vso oblast v Rumeliji prepusti bolgarskemu knezu, smatra tedaj to dejelo za Turčijo izgnubljeno.

Rusija je velevlastim naznana, da je razveljavila 59 člen berolinske pogodbe, kateri določuje, da ima biti Batum odprta luka. Zarad tega je uže vstal velik hrup, posebno na Angleškem. Najbolj se hujuje časnik »Times«, ki Rusiji silno preti; vendar pa se misli, da zarad tega vojne ne bo, ampak da bodo velevlastile protestirale zoper to naredbo ruske vlade, če tudi vidijo, da rusko postopanje zopet povzroči zmešnjave na vzhodu. Temu pristavljam, da je ruska vlada uže lansko leto izrekla, da misli prosto luko v Batumu odpraviti in vsed tega je šla dunajskih obrtnikov deputacija k ministru zunanjih zadev, grofu Kalnoky u, da se on potegne za to, da se v Batumu prosta luka ne odpravi, ker imajo dunajski obrtniki mnogo posla s to luko in bi jim toraj odprava proste luke zelo škodovala. Minister zunanjih zadev pa je tej deputaciji odgovoril, da bi še prezgodaj bilo za to stvar se potezati. Misli se vendar na Dunaji, da se Avstrija z vso odločnostno upre proti omenjenej narečbi, ker je batumska luka za avstrijsko obrtniško za važna.

Mejnarodno brodorje, ki je zapiralo grške luke, začelo se je razhajati. Najprej so zapustile Sudo avstrijsko-ugarske torpedoice s kazamatnico »Kaiser Maks«. Potem je odplulo sedem angleških ladij. Zdaj je tam le šest angleških ladij, potem avstrijska fregata »Radecky« in kanonice »Hum« in »Kerka« i nemška oklopničica »Prinz Friedrich Karl« skupaj tedaj deset brodov, ki pa tudi k malu utegno zapusti Sudo.

Na Italijanskem so se zadnji čas začeli zelo pečati s tem, kako bi se doseglia sprava mej italijansko vlado in papežem; čudno je to, da celo Garibaldinci to spravo priporočajo. Mi ne moremo verovati, da bo iz te moke kaj kruha. Začeti bi moralia pogajanje Italijanska vlada, a kako odškoduje ona papeža za krivice, katere je storila njegovemu predniku?

Bavarski viadar neče, da bi ministerstvo odstopilo. Odgovoril je namreč na dolično prošnjo, da pripoznava zasluge ministerstva v vodstvu državnih opravil ter mu izreka zahvalo za dosedanje delovanje, posebno v zadnjih teških časih, in popolno zaupanje ter dostavila, da ne bi rad pogrešal sveta v službi izkušenih mož, ampak želi, naj ostanejo v svojem uradovanju. — Bavarski deželni zbor in bavarško ljudstvo sta drugih misli.

Bismarck pride neki iz gostinskih toplic na Dunaj, kjer obšče grofa Kalnokya.

Iz Berolina izgnani državni poslanec, socialist Singer je v soboto zapustil to mesto. K njegovemu slovesu se je zbral toliko socialistov, da so napolnili vse prostore na kolodvorih in zasedli vse železniške vozove. Policia pri toljkej množici ni mogla prav nič opraviti. Tu se je pokazalo prav dobro, kako močne korenine je na Nemškem socializem pognal.

V Dublinu je bila 6. t. m. ponoči huda rabuka; ljudska drhal je napadla konzervativni delavski klub ter skušala ulomiti trdna vrata; iz poslopja pa so strelali na množico, 1 delavec je bil usmrten in 36 ranjenih; policia je red napravila in zaprla 100 razsajalcev, ki se sodišču izroči.

Angleška vlada namerjava ukazati, da angleška vojska zasede Badakšan v srednjijužnej Aziji; ruska vlada pa bi tega ne mogla hladnokrvno gledati, uže zato ne, ker bi to ruskej trgovini mnogo škodilo.

Spanjolski republikanski državni poslanci misljijo neki državni zbor zapustiti ter se ne več vrnoti.

Iz Sudana dohajajo Angležem vedno neugodnejše vesti. Čuje se, da so bili egipotovski poslanci, poslani v Sudan, tam obglavljeni. V svetu, ki ga je sklical Osman Digma pri Suakimu, bilo je skleneno, da z Egiptom ne sme biti nobene trgovinske zveze, ker to bi bilo izdajstvo svete reči. Razen tega hodijo emiserji po Egiptu in šejojo zoper Angleža Egipčane, katere zlahka pridobivajo na svojo stran. Poleg vsega tega pa bolezni mej angleškimi vojaki presilno razsajajo, da je vojska tako oslabela, da na vojno še misli ni; ta vojska se Sudancem še b aniti ne bo več mogla, ako jo ti napadejo.

Iz Sudana se dalje poroča, da so zadnjič v Kartumu imeli posvetovanje prvi štiri glavarji upornikov, h kateremu posvetovanju so poklicali tudi več emirjev; sklenili so, da se bodo vzajemno podpirali ter prisegli, da pripoznavajo Abdullahe Teihi za edinega Mahdijevega kalifa in da mu bodo nepogojno pokoriti. Razen tega so napravili načrte za daljno vojevanje, ki se skoraj gotovo prve dni meseca avgusta prične.

DOPISI.

Iz Škednje 7. julija. (Izv. dop.) Po zadnjem dopisu iz Škednje bi mogli soditi bralec, da j- danes pri nas popolno vstaja; res so razčljeni: poštenjeni razburjeni, a ko trenočno misleči ljudje se premagujejo, nadaljevajo svoje moško vedenje, vede, da kdor se mej otrobe meša, svinje ga snedo. I zakaj bi se tudi tako ne vedli, saj bitka, katera so to provzročila, niso mnogo vredna; kajti kaj se more pričakovati od kakega nekdanjega prešičjega mešetarja, sploh od takega bitja, ki mora vse storiti, kar se mu ukazuje; od druge strani pa od prostega domačega pomagača, ali bolje rečeno, magistratovega orodja, katero ni rabljeno, razen takrat, ko ga gospodar v svoj prid rabi, potem pa v kot v staro železo vrže. Manj še more biti ležeče poštenemu človeku na stvari, ki je sicer človeške podobe, druge lastnosti pa ima večinoma živalske, za take i ujim enakovrsne pa se še poštena duša ni mogla meniti, kajti nehvaležnost pih je uže vse meje presegla, posebno nekoga nekdanjega javnega stražarja, ki je tudi iz Lloydovega arzenala zaradi prepoštenosti predlog odustobil, tako da ga more žena rediti.

Sram pa nas je, da se od doličnih oblasti dovoljuje takim ničlim z nami tako ravnati. Slušajte, ko se je pri nas obhajal Sv. Tela dan, povabil je č. g. župnik c. k. nadkomisija redarstva na obed, pri katerem se je o prepovedanej zastavi gorivo in tu je skušala ta svojat v svoje umetne zanke c. k. komisarja vjeti, razkazali so zastavo omenjenemu gospodu in prašali, ako se sene razobesiti ta beračja, a niso omenili, na katero mesto; in se ve da je c. k. nadkomisar rekel, da se sene razobesiti privatno in ne tja, kjer je uže prej vihrala. C. k. avstrijsko-ugarska zastava je vasi podaril pokojni vitez Struthof o priliku izvolutve njegove poslancem, zatorev pravice do te zastave nema samo kapovila, ki se hvali, da je njega dosti hotil stala, ko dabi Sirudhoff bil kdaj žezen njegovega vina. Po takoj zvijači so hoteli ruvaši priti do uže davnno zmišljenega načrta, ker se jim pa to ni posredilo in da si nekolkokrat jezko ohlade, zbil je nekdo nek kol in v svoj vrt na murvo nasadil zastavo, ne vem pa iz kakega namena, v nedeljo popoldne pa na jutri godbo in pod zastavo avstrijsko na starem prostoru ukazal zaigrati avstrijsko himno, na njegovem dvorišču pa kantato »Viva San Giusto«, vse eno pa ga je bilo sram in ni ga bilo videti, šel je bil v Dolino, ker so tam obhajali praznik sv. Urha, cerkvenega patrona. Kustelanovič si še zdaj trobce grize. Znameniti zapetec glasovitega filozofa zakotnika Packota, Zajc pa žaluje menda, da ni tudi on kaj pri tej aferi se mešal, ker šen ni jenjal priporočati prepovedane zastave in ponavljati izraz, katerega se sramuje vsak količkaj zaveden človek, misli morda, da si s tem pridobi, kar je dosedaj zapravil z svojim značajem, ki prav za prav ni bil nikdar pretemeljiti, a zdaj pa je prav na kribkej podstavi.

Stvar je zdaj v pollicijskih rokah, gnjila stranka obeča, da bodo pošteni branitelji avstrijske zastave kaznovani, ker so mestno zastavo z droga sneli; ako imajo oblasti zdrav razum in le količkaj avstrijskega čuta, morali bi prej biti kaznovani ti, ki so z mesta hoteli odstraniti prvo zastavo, ki je in bo avstrijska, posebno pa zato bi se moralno kopovilo za prestopnika političnih zakonov smatrati, ker je uže v tvojih predelih slovel, zdi se mi prav zaradi žaljenja časti Ni. veličanstva presvetlega cesarja. Prav bi bilo, da bi se tem revam začela pot kazati.

Dalmatinou (ču) bi bilo tudi potrebno umazati usta zamašiti, da bi odjenjal vsaj z laj, ko v jamo visi, obirati z bri-ganti, assassini, ladri, p... a... mirne, poštenje in dobromisleč Škednje, kajti on ni za Škednje drugega nego slab delal; hvaliti se more k večemu, da je bil najsrcečni trenotek zanj, kadar se mu je prilika ponutila, katerega pretepati. Gospoda nadzornika javne straže pa prsimo, da o enakih prilikah postopa nepristranske, kajti služba je služba.

Iz sv. Krizža 5. julija. (Izv. dop.) (Procesija). Na sv. Petra in Pavla dan se je tukaj obhajala slovenska procesija presvetih teles.

Lepo in jasno nebo je privabilo na stotine ljudstva iz okolice i raznih družih vasi. Preobšren bi bil moj dopis, ako bi notel slovesnost, koja se je tu vršila, načrno opisati. Nj- se mi dovoli toraj na kratko najvažnejše stvari površno objaviti. Cerkev je bila krasno odčlena, za kar gre na prvem mestu vsa čast č. g. župniku L. G., ki si mnogo prizadeva za olepšanje hiš božjih. Ulice, kodar je stopala procesija, bile so s cveticami i zelenimi vejam olepšane. Raz oken i zvonika je vibralo po mojem mnenju okolo dve sto zastav raznih narodov, največ pa slovenskih. Okna so bila z venci i cveticami okrašena. Tu je tam so se opazovali krasni slavoloki. Čast vsem vernim župljanom, koji skrbijo za olepšanje i povišanje božje česti. Mej procesijo je svirala domača godba, koja je tudi svojo nalogu nepridakovano dobro izvršila. Kaj pa o cerkvenem petju? Pelo se je pod vodstvom g. učitelja Pelicona prav izvrstno, za kar gre vsa čast g. P. za njegov običajni trud s poučevanjem petja, kakor tudi godbe i njegovo neumorno delovanje.

D. P.

Iz Istro, 8. julija. (Izv. dop.) (Raznosterstvo). Mudeč se nekoliko tednov v Trstu, imel sem priliko marsikaj opazovati. Ljudje so me sicer malo zanimali, kajti misli sem si, Adamovi otroci so si v mnogih rečeh manj ali več povsod enaki. Le točem tu opominiti, da sem pričakoval, da se za napredek mladine kaj več dela, nego se v istini dela. Ljudskih šol je res mnogo, toda kaj pomaga, ako se pa mladina ne sili jih obiskovati. Na deželi se starši hitro kazujejo z globo ali zaporom, ako otroka par dni ne pošijejo v šolo. Kaj pa tu? Tu se smejo otroci okolo potepati, kakor jim drago. Posebno pa sem se čudil, ko sem zvedel, da deklice iz okolice tržaške, od sv. M. Magd. skoro brez izjemne niso hodile v šolo. Ko sem jih prašal, da li znajo čitati, odgovorile so mi, da niso nikoli obiskovale šol. Tako sem zvedel tudi, da drugod v tržaški okolici otroci niso siljeni hoditi v šolo. Zakaj neki ne? Zato, menim, ker so Slovenci. Vendar pa, da tudi se Slovenci tako zelo v Trstu prezirajo in zanemarjajo, vili se pri njih doči več omike, nego pri italijanskih so drugi, ki jih vse omike je v tem, da vrlo zna kleti Boga, Mater božjo, sv. zakramente itd. Od takih neznačajcev je razumljivo, da mi ni bilo težko se ločiti. Napot sem se v Istro.

Ko se govori o Istri, ima se pred očmi puste, gole, kamenite kraje. Kako sem bil torej iznenadjen, ko sem došel v tel Istre, kjer so na dolgo in široko: gozd, travniki, njive in vinogradi. Zelo se mi je, da sem prišel v obljudljeno deželo. Napred v vinogradih je zares občudovanja vreden. Roj-n sem tam, kjer je sedaj tudi vinarska šola, pa takih vinogradov nisem še videl, kakor tu v Istri in nota bene vinogradov samega refoška. Morda pa so se ti ljudi šolali v kakej moderni vinarski šoli? Kratko nikar; pa tu si ljudske šole niso obiskovali, ker je niso imeli in jo tudi sedaj redkokod imajo. Jaz sem mislil, da izven Krasa nema refoška, pa sedaj sem se prepričal, da Kras z Istro ne more tekmovati. Pa to je le začet-k; kaj pa še hode, ker ljudje največe njive, kjer so doslej le koruze in pšenico sejali, spremajajo v moderne vinograde. Letošnja letina kaže, kako dobro; Bog obvarjuje kake nezgodne. Človek mora strneti, videč, kako so mladi res škovi vinogradi od 5–10 let z grozdjem obloženi. Jaz bl želel, da bi se kak Kraševci ali Vipavec prišeli sem prepričati o napredku tukajšnjih neizšolan h vinogradnikov.

Tudi živinoreja ni na slabej stopnji. Tu je neko sivkasto, močno, veliko in lepo rogato plemene. Krave tega plemena ne dajo mleka za hiš, ampak samo za tele in ko oddojijo, zgube mleko. Ml-čnih krav krav to nemaj, ker iz mleka ne znajo delati masla. (To pa v Istri ni povsod tako, ampak razloček je silno velik). Gojijo pa mnogo ovc, ki jim dajo mlek, sira in volne. — Brez tovara ali pa mule ni nobena hiša. Ta žival je potrebnna Istranu, kakor Arabu kamel.

ajda utegnola dobro obrodit. Ne vem, da ajde tu ne poznajo in misijo, da ni dobra za ljudi. Treba bi bilo te ljudi podučiti, kajti meni se zdi, da več iz nevednosti, nego radi pomanjkanja gnoja sije ne sejejo. Ako pa res čutijo pomanjkanja gnoja, ne bi si lehko ponagali s tem, da bi več njiv z deteljo obsegali; tako bi mogli več živine rediti, pa tudi ostalenje bolje gnojiti. — Naj omenim tudi, da letos gosenice pustodijo hrastove gozdze, na široko izgledajo kakor v zimskem času. Ali se je proti temu sovražniku kaj storilo, ne vem, mislim pa da ne mnogo.

Ker sem uže zgorej opazil, kako je tukaj z šolo, rad bi tu dalje prasiš: kako je to mogoče, da se v Istri tako malo za šole skrbi. Ali mari ni Istra zstopina v drž. zborn? Ali ni del našega mogočnega cesarstva? In ako je tako, je li mogoče, da postave, koje so dane za vse dežele, tudi tu sem ne segajo? Ljudje prosijo, trkajo tu in tam, nikoder se jim ne odpre. Jaz sem sedaj na potovanji skoz vas, koja broji do 800 dusi, pa nima ne redne in ne šole za silo. Meni se zdi, da je vlade dolžnost, tudi v Istri kaj za omiko ljudstva storiti, saj se tudi tu plačuje šol. naklada. Pa kendar tirja občina za šolo. odgovore, naj si jo občina sama napravi, to je šol. poslopje z stanovanjem za učitelja. In še celo vzdrževala naj bi po nekoliko poslednjega. — Te reči meni nočejo v glavo; prosim Vas, ni li šol. postava, ki je na Goriškem, tudi v Istri veljavna?

Še nekaj. Bral sem v Vašem listu, kako da v Trstu vsakega zgrabijo in ga vlečojo v bolnico za kolerozne, ako se pri njem le kak podoben simptom tej bolezni pojavi. Tu bi se bilo še kaj hujšega bati; tudi bi šli z njim naravnost v jamo. Prav zdaj mi je pripovedoval nek zvonar (cerkvenik), kako so tu ob času zadnje kolere tudi žive pokopavali. Tudi nek mladenec da je zbolel in kakor mrtev obstal. Hitro so prišli, da ga odneso, pa oče se je v bran postavil rekoč, naj mrljic ostane še nekaj ur v domačej hiši. Ta mrljic je bil potem več let vojak in še zdaj pridno žanje pšenico.

Pa tudi da ni kolera, lehko se pripeti, da tu kacega živega pokopljeno, ker z mrljicem ne dajejo 48, ampak le 4—24 ur. Tudi to mi je bilo novo, ko sem videl mrljic z nepokrito trugo vzdigneti, v cerkev nesti, mašo zanj brati in ga še le takrat pokriti, ko so ga imeli spustiti v grob. Tega oblastnije ne bi smeje trpeti, tudi v Istri ne. Izgovor, da se vsega ne more pozvedeti, prazen je, saj hodijo vedno orožniki okrog.

Opazovalec.

Iz St. Andreža, 5. julij. «Edinost» je prinesla v svojej 47. številki od 12. junija, precej dolg dopis iz St. Andreža. Nekemu gospodu se je zdele potrebovo očešati v javnost reči, katere čestite bralice «Edinosti» gotovo malo zanimajo. Naj povem, da v onem dopisu je veliko pretiranega in tudi marsikaj neresničnega.

Res, da je bila pri občinskej volitvi agitacija še precej živahna, ali to se je velikoveč dozdevalo, ker drugikrat skoraj nobene ni bilo. Tudi naj povem gospodu dopisniku, da je se svojim bezovzirnim dopisom njegovi stranki veliko več škodil, nego koristil, ker je uže skoraj ponurjene duhove zopet razdražil. Da ste bili nastali dve stranki pri volitvah, temu je krivo vse kaj drugega, ne pa Lukeževa ali Matkova slama. Gospod dopisnik sedanjega župana nad mero povzdigneju in hvali. On misli, kakor sam pravi, da nemamo druga moža, ki bi bil sposoben za župana.

Ubogi Šandrnje, da vam umrje sedanji župan, potem si morate poiskati moža drugog, da vam bode župani. Vprašam vas, gospod dopisnik, ali je storil se danji župan kaj več kot svojo dolžnost? Zakaj je postavljen župan na čelo občini? ali ne zato, da skrbi za oje blagost in za blagost občinarjev? Saj živila zraven česti, tudi plačilo za svoj trud.

Dalje pravi gospod dopisnik, da naša stranka ni štrelila ne truda ne denarja, da bi spodrlola sedanjega župana. Ako smo se slučajno dan pred volitvijo zbrali v krčmi pri kozarcu vina, in se pogovarjali mej sabo o volitvi, vprašam Vas, gospod dopisnik, ali je to kaj nepoštenega? Kar pravi g. dopisnik o žejnih Savodenjih in izpraznenih magnetičnih litrih, mi nič ne vemo; ali to pa vemo, da v dan županove volitve se je napravilo v krčmi pri županu veliko kosilo za vse starešinste, pri katerem so se uživala draga jedila in vse to, kakor ljudje govore, nastroške občinske blagovnice in da k mizi je bil tudi povabljeno še kateri drugi prijatelj-nestreljina.

To sem hotel povedati, da se resnica lepše vidi.

Zagrad, 4. julija, 1886. Pri nas ima poljedelec ugodno vreme za obdelovanje zemljišč, letina kaže dosti dobro — le deževje je zoritev močno zakagnilo. Zgubila pa se je tudi zelo starapobožnost; dne 29. pr. m. na sv. Petra dan so nekateri kmetje orali in sejali — kar je res preveč — a kazeni pa tudi ni zaostala, precej drugi dan 30. junija t. l. se je vsula toča i kakor pripovedujejo, ves prilek uničila in naš 150.000 gld. škode samo v Ronkih provzročila. Nekega, ki je

preklinal, udarilo je zrno v sence, da je omedel.

V Fari pri Gradiški so pred malo dni neznanega utonjenca iz Soče izvlekli. Komisija je našla na njem smrtno rane. Tukaj je ljudstvo narodno — ali b-ez smeti vendor ni. Najhujši je nek izdajca, ki iz Gorice sem večkrat prilet, ali pri nas dosti ne opravi, i le to mu svetujemo, naj ljudstva ne draži, da sam na vse zadnje kaj ne skupi.

Pri nas je prav živo gibanje, ker imamo dve tovarni, v katerih dela nad 1200 delavcev, mej katerimi je polovica slovenskega rodu.

Cerkve pa imamo premajhno, ker v njej ni prostora ni za polovico tukaj bivajočega ljudstva, in pri vsem tem se nič ne sliši in dela za zvezkanje, kar bi se pri vsej revščini vendar le moglo storiti.

Zupanstvo se trudi hvalevredno, pred letom je napravilo v zvoniku uro, katero je prav dobro izdelal urarski mojster g. Štolfa iz Volčjega grada pri Komunu na Krasu.

Dalje je dalo napraviti dve štirni (pompi), kateri ste občinstvu kako koristni in tudi je preskrbelo, da se škropi cesta v vročini in tako nezdravi prah poleže.

Iz spodnjega Štajera, dne 1. julija. (Izv. dop.) Mesec maj je bil zelo sub in brez dežja, trava ni mogla rasti, tudi sadeži so v rasti zaostali, sena je malo, pa to kar ga je bilo, ima visoko ceno; morebiti se otava boljše obnese, le gorica, kjer ni bilo mraza, kaže na dobro letino. Junij nam je onesel obilo dežja, celo odveč, če ne dež, pa je skoraj zmirjoma oblačno; v obči je bilo po vsem sp. Štajerju slabo vreme tega meseca.

Zalostna novica nas je bila pretesla, ko smo zvedeli, da je g. Božidar Raič vzdahnol blago svojo dušo v Ljubljani — mož je stal na našem braniku kakor zidi grada. Bi je strah nemškutarjem, z njim smo izgubili prvoroditelja in zaščitnika.

Pa ni še potihnola ta novica, uže zopet se je zaslišalo, da je umrl bl. g. dr. Alojzij Gregorič, odvetnik v Ptaju, povsem narodnjak ter se tudi sme zapisati v društvo prvoroditeljev slovenskih. Rajnki je bil rojen o Bodislavčih onkaj Male nedelje, bil je goreč Slovenec do smrti; blag mu spomin!

Spodnji Štajerci smo zgubili dva odlična velika moža v kratkem, velika izguba je to za nas.

Gorica kaže po vsem sp. Štajerju dobro, kjer ni mraza meseca maja pokončil mladič, tudi sadja se nahaja še semtrja precej, zlasti hrušek in jabelk, manje sлив. Sena v obči prav malo. — Živina nema nobene cene, teleta so skoraj zastonj, prav tako poljski pridek. — Kako si tedaj hoče naš kmet pomagati dandanašnji? Od kod denar vzeti za družino, za domače potrebe in za davek? Vidno propada kmetijski stan, večidel so zadolžena kmetijstva, le redka je izjema, kam pridemo!

Nezadovoljnež in nemaničev število se množi on dne do dne strahovito, hudo bira raste, vera se zapušča, morala gine, sploh vse kaže, da dolgo tako ne more biti, in da smo na prevratu nove dobe.

Sinovi majke Slavej bodimo zvesti domovini, Bogu in carju sedaj in vselej, držimo se gesia: »Eden za vse, a vsi za ednega.«

V sv. Petru in Pavlu dan je hudobna tatinška drhal, hatera se tu okrog uže nekaj časa poteplje ter marljivo steguje dolge prste, mej rano božjo službo ne da-leko od Male nedelje usmrtila 24-letno »Bauman.« Bila je tamkaj pri g. Krajncu na Kamenščaku iz mladosti odgojeno. Nje reditelja sta šla k ranem maši k Mali ne delji, ona pa je sama doma ostala ter pasla živinico in bila dobre volje z svojo tovarišico sosedinjo na paši. Domu prisledi, gre v vežo in tamkaj najde smrt. — Hoditelja prideta domu od božje službe, najdeta jo tik postelje na vrvici visečo in uže mrtvo.

Ne mame skoraj dan, da ne bi se slišalo kdo o kakoj tativni i to še celo o belem dnevu. Prav tako je tudi dolgorsta drhal ukrašila o belem dnevu nekemu ubogemu hlapcu 250 f. v bankovcih v Bohinjeh pri kmetu g. Štuhec. Teh in enakih novic bi se dalo celo kopo na-restiti.

Lansko leto je imel posebno ogenj svojo moč tukaj, a letos »rokovanja«, morebiti se je pritepel drugi »Guzaj« semkaj. *

Turjedolski.

Domače in razne vesti.

Imenovanje. Titularni dvorni svečevalci, vladni svečevalci v Ljubljani, grof Chorinsky, bil je imenovan dvornim svečevalcem pri deželnem namestniku v Gradcu. — Kancelista pri tržaškem deželnem sodišču Anton Kurren in Karol Polst sta bili imenovani oficijala pri deželnem viješčem sodišču v Trstu.

*) Guzaj je bil zlasti v mariborskem okraju pred leti razupit rovar.

Viljemina Trnski, zadnja še živeča sestra ravnkega dr. Luvriča, rojena na Premu, umrla j. v četrtek 8. t. m. zjutraj v Zagrebu kot soprga onašnjega polkovnika in hrvatskega pesnika Trnskega.

Tržaški mestni svet je zgubil pravdo zoper naučno ministerstvo. 8. t. m. je namreč razsodilo vrhovno pravno sodišče, da ima le vlast pravico nastavljati šolske nadzornike, ne pa občine.

V seji tržaške trgovinske zbornice 8. dan t. m. se je predčela spomenica društva za zg-adbo krajne železnice Trst-Vipava in naročilo se je horsnej deputaciji, naj to podjetje moralno podpira ter naj pošlje to železnicu zadevajoči vr. Št. Božidar.

— V tej seji je zbornični ud Angelo Venezian grajal zbornice načelnikevga namestnika Vučetića, ker je v državnem zboru pri carini na patrolje glasoval zoper Suessov predlog. Vučetić mu je odgovoril, da Suessov predlog ni ugoden za Trst, ker bi carina potem bila še višja, on je postopal tedaj tako, kakor zahtevalo tržaški interes, katerih ne bi varoval bil, da je glasoval za Suessov predlog. Spominha vredno je iz te seje še to, da je zbornični svečevalci Basevi izrekli svojo menitev, da je sedanje ministerstvo prvo, ki se briga za Interese Trsta, če tudi se ni še vse doseglo, kar bi želeti bilo, on odobrava Vučetićovo glasovanje in predlog, naj zbornica njegov zagovor na znanje vzame in preide na dnevni red, za kateri predlog pa se ni moglo glasovati, ker je dejstvo uveden ugovor zbornico zapustilo, da ni bila več sklepna.

Zabranjeni izlet. Tržaški »Sokol« je namerjal napraviti izlet v Divačo in v jednem ogledati divaško jamo; ali s-žansko glavarstvo mu je iz zdravstvenih razmer izlet zabranil.

Raspisane službe. Učiteljske službe tretjega razreda na enorazrednih ljudskih šolah v Brgudu, Podgrajah in Hrpeljah, prva s hrvatskim, obe poslednji se slovenskim učnim jezikom, plača 400 gld. službeni priklica 30 s prostim stanovanjem ali dolično odškodnino. Prošnje se imajo vložiti v 4 tednih od 20. junija počenši pri e. kr. okrajnem šolskem svetu v Voloski. — Služba oficijala pri solnem uradu, X. razred, oziroma služba asistenta, XI. razred na Primorskem. Prošnje je vložiti v 4 tednih od 23. junija počenši pri načelništvu finančnega vodstva ter treba dokazati znanje deželnih jezikov.

Surovost poštnega uradnika. Dne 5. t. m. prepoldne donesel je nek tržaški Slovenec na pošto paket, na katerem je bilo slovenski pisano ime in v jednem mestu opredeljen Logatec. Uradnik pa, nehtevši razumeti kaj pomenja Logatec, vpraša doličnega, kam pošilja paket; in ko je slišal, da v Loitsch, pravi: »Non capisco schiavo, qui si scrivono gli indirizzi per Italiano o Tedesco», ta mu odvrne, naj samo odpravi, da vse pride v svoja opredeljenje; uradnik zahiti mu paket nazaj in pravi: La vuole seriver per italiano o tedesco ben, se no non vi spediscono niente, in doličnik je bil prisiljen premeniti naslov. Prašamo si, ravnateljstvo pošte, ali uradniki smejo žaleti v načelnem ponosu tistega, ki jim ni po njihove volji?

Tržaške novosti:

Sole so se v mestu ta teden končale. Iz programa tukajšnje nemške gimnazije povzemamo, da je studiralo tamkaj 459 učencev in 6 privatistov. Mej temi bilo je 146 Nemcev, 150 Lahov, 120 Slovencev, 22 Srbo-Hrvatov, 20 Grkov, 5 Armencev in 1 Anglež. Na čelu programa je natrinska lepa studija učenega našega rojaka g. dr. Karol Glaser: »Pärvatt's Hochzeit, ein itäisches Schauspiel, zum ersten male ins Deutsche übersetzt.« Na mestnej gimnaziji je študiralo letos samo 18 »Hürcev.« Slovencev nič, drugi vsi Lah!

Kolera. Včeraj je zbolela za kolero Amalija Sussek v ulici Molin grande. Prenehla so jo v bolnico za kolerozne, krčmojenega odeta pa zaprli in stanovanje desenfiralni. — Domenec Ferluga pod Konovec, ki je bil napaden od kolere je tudi umrl včeraj. — Zbolela je tudi nek Andrej v via Valdirivo. — Vojaka A. Pavletiča pri tukajšnjem polku Kralj Milan Št. 97, so včeraj napad-nega od kolere prenesli v bolnico za kolerozne. — V ulici Delle Ombrelle je zbolela neka deklica Marija Kalan. — Sinoči so zbolele neki tudi tri osobe v Riborgu. Strah pred kolero je velik in sinoči je neki zbežalo iz Trsta nad sto osebl.

Upor manufaktturnih agentov. Mej gospodarji manufaktturnih prodajalnic obstoje neka pogodba po katerej se imajo vse manufakturne prodajalnice zapirati uže ob 8. uri zvečer. Vsi gospodarji se drže tega načela; le firma Ricci in Požar v ulici Malcantona je delala izjeme in imela odprtje prodajalnic tudi do 10 ure. V sredo zvečer se je zbral zarad tega nad 200 manufaktturnih agentov pred omenjeno in so silo terjali, da se prodajalnica zapre; ker pa je prišlo tudi do izgredov je moralna policija razpoliti množico in nekaj najhujših zaprlja. Omenjena firma pa je vse graje vredna, ker se poslužuje židovskih sredstev za konkurenco.

Mrtvoud. Včeraj je v Riborgu mrtvoud napal nekega starčka; prenesli so ga v bolnico, kjer je kmalu umrl. Ne ve se še za ime in stan ubozega starčka.

Nesreča. 18-letni voznik Miha Cesari iz Brezovega brda pri Podgradu je v sredo zvečer se svojim vozom potoval 1 in pol letnega otroka Marija Jurada. Ubogega otroka so precej odnesli v bolnico, kjer je nekoliko ur potem umrl. — Nek 11-letni šolarček je v vrtu na Lipskem trgu, poskodoval nekoliko cvetlic, paznik ga je zapazil, šolarček se je spustil v beg pa tako nesrečno padel, da si je zlomil prst na desnej nogi. Božja kazan!

Policetjsko. 18 letni mornar Daniel A. je prednosočnem tepel nekoga družega mornarja, radi česa je moral v luknjo. — Kdor je zgubil cohac denarja naj ga gre iskat na policijo kamor ga je prinesel stražnik ki ga je našel. — 60-letna Rosa D., je šla v luknjo ker je kradla. — Na Ketrari je nek prijatelj druge tri prijatelje okral za 71 f. 80 kr. potem pa se ni več pokazal. — 19-letni težak Anton R., in 22-letni Alojz B., so šli pušč v luknjo ovi tobak, kojega so ukradli minoli teden nekej kmetici iz Zaborša. — Čevljari Ivan V. so aretirali, ker se je vermol v Trst čeprav je bil od tod uže odgnan. — Nekega plijanca, ki je po ulici razsajal peljali so spat v ulici Tigor.

Dostavek k računu Dijaške kuhične v Trstu. Tistum, ki so plačevali po eden gold, na mesec, se morajo še pristi g. Mankoč in g. Viličič. R čuni pa ostanejo nespremenjeni. Samo opomniti še je, da se pri Truberjevem večeru ni nabralo 1 gld. 10 novc., nego da je ta vsota računski prebitek večje.

Blagajnik Dijaške kuhične. **Mur**

1.530.362 for. Listnica zavarovanj od več let — gla je leta 1886. te le svote: f. 16.667.695 za izravne posle; • 1.134.841 radi prestanka drugih družeb f. 17.802.536.

Zavarovanja pri spremittvi. Nagrade v tem oddelku dospevaju do 112.221 for.; posredna zavarovanja so 47.992 for.; nezgode so provzročile izplato od 19.638 for. čisti od posredna zavarovanja in mala svota 3532 za izplate izravne do 31. dec. 1885.

Zavarovanje proti tuči. V letu 1885. unišlo je 2.000.600 for. nagrad; proti 2.135.742 for. v preteklem letu. Za posredna zavarovanji bilo je izdano 461.897 for. manje za 1850 for. od leta 1884. Škode so zahtevale izplato svote od 1.265.089 f., a leta 1884 se je izdalo 1.392.727 for. tečaj v letu 1885. za 127.338 for. manje. V fond za rezervi uvrščena je v tej grani zavarovanja svota 150.000 for., sedaj iznaša včaka ta svota 550.000 for.

Ukupna svota ovih prihodov in uplat ovoga društva v letu 1885. je 5.977.707 f., katera zdržena z svoto izplačano v vsem delovanju vse v poškodovanim iznaša 127.550.992 for., res lepa svota, katera se je o tega društva od leta 1838—1885 dela v promet.

Nekateri fondi, ki niso vzeti v redoviti fond v grani zavarovanja na život, prinesli so dohodka za 144.034 for. Kako dobro zna zbirati banka vrednostne papirje, dokazuje to, da oni papirji, katere je banka imela koncem leta 1885. so dali dobiška na kurzu f. 45.835.—, kateri so se prenesli na razne rezerve za spremembu kurzov javnih papirjev, katere rezerve znašajo zdaj uže nad f. 333.000.

Dividenda je bila tega leta po vsakej akciji for. 55. Razni rezervni fondi društva »Riunione Adriatica di Sicurtà« so se povisale za 825.445 for. morejo dati najboljši garancij in obstoje od:

f. 6.602.438.86 reserve nagrad za zavarovanja života

• 1.530.362.—	za zavar. od ognja
• 15.377.21	• " spremembla
• 550.000.—	• " od toče
• 334.901.88	• " spremembo
	v ceni vrednostnih
• 150.000.—	papirjev
• 639.181.35	fond riservnega dobiška

f. 9.815.258.30 za doseči pravi pregled vsega imetka tega društva naj se dostavi

• 3.300.000.— kapital društva.

Opomniti velja še, da obstoji blagajna za neprevidne potrebe in branilnica za uradnike društva, katera zdaj dobro napreduje in ima fonda do 259.438 for.

Tržno poročilo.

Kava. — Ker so poročila iz Amerike temu blagu še večino ugodno, so tukajšnji imenitniki postali tako rezervirani in terjajo više cene. — Prodalo so je te dni 600 vreč Rio po f. 46 do f. 62.—, 400 vreč Santos po f. 50 do f. 61.—, Java Mal. stane f. 64 do f. 66.—, Portorico f. 95 do f. 110.—, Ceylon plant f. 83 do f. 131.

Siadkor — mlahova kupčija, zato pa so postale cene nekoliko niže.

Sadje. — Pomeranče in limoni iskani, drugo sadje zanemarjeni. Pomeranče stanejo f. 6 do f. 9.—, limoni pa od f. 4 pa do f. 13.—, fize v vencih f. 17 do f. 19.—, rožiči f. 7 do f. 8.—, opaša f. 27 do f. 28.—, Elemen f. 22 do f. 28.— Sultanina f. 26 do f. 30.

Ojje — je postal še nekoliko ceneje in se dobi namizno po f. 52—66, je lilio f. 34—40.

Petrolje — malo obrnjano, cene nekoliko slabše; amerikansko f. 8.90, rusko f. 7.75

Domači prideki — skoro nič obrnjani fizo rdeči f. 9, masio f. 80—92.

Žito, malo kupčije po nižih cenah. Danes stane pšenica banaška f. 9 do f. 9.50, koruza levantinska f. 6.20.

Les — skoro nobene kupčije; zato so cene tako slabe.

Šeno — še prej obrnjano in se plačuje novo po f. 1.50 do f. 1.70, staro prve vrste do f. 2.60 in čez.

V obči pa zaradi neugodnih zdravilnih razmer kupčija stršno prši.

Borsno poročilo.

Neugodna poročila iz Pariza in Belolima so uplivala na našo borsno kako neugodno, kurzi državnih papirjev sicer, niso slabši postali, pač pa nazadujejo kurzi privatnih papirjev. Borsa sploh tako re servirana.

Dunajska Borsa

dne 9. julija

Enotni drž. dolg v bankovcih	85 gld 20 k.
Enotni drž. dolg v srebru	85 • 95
Zlata renta	117 • 80
5% avst. renta	102 • —
Delnice narodne banke	874 • —
Kreditne delnice	276 • 60
London 10 lir sterlin	126 • 40
Napoleon	10 • 01
C. kr. cekini	5 • 94
Kr. državnih mark	62 • 02

Kdor hoče na hlad!

Poleg prekrasnega mesta Kamnik v najlepšej legi in uprav poleg nove železnice, ki se bole gradila, je naprodaj lepa nova hiša, v katerej je 6 sob, izba, kuhinja, klet potem je poleg hiše veliki obokan hlev, senik, šupa za voze, hlev za prešiče in še razni drugi prostori. — K hiši spada tudi mali in veči vrt, potem več njiv, senožeti in nekaj gozda, vsega skup nad 30 oralov.

Cena je 7000 gld.; plačilni pogoji jaka ugodni.

Natančneje se more pozvedeti pri našem upravnemu Via Torente 12.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu

Podpisano ravnateljstvo naznanja p. n. gospodom delničarjem, da se bode izplačevali dividendi za leto 1885 po sklepnu občnega zbora v znesku

f. 55.— za svako delnico

od 1. julija t. l. za naprej proti izročitvi odrezka št. 17 pri društvenih denarnicah, i so na istem kupunu naznačene, pri katerih se more dobiti tudi letna bilanca in letno poročilo ravnateljstva.

Olrezki bodo morali biti natančno po številnem redu naznačeni na posebnem izkazu podpisanim po stranki.

Tiskovine za imenovan izkaz se dobē pri tukajšnjem uradu društva.

Trst, 24. junija 1886.

Ravnateljstvo

Riunione Adriatica di Sicurtà.

Cegnarjev Viljem Tell

se prodaja v tiskarni Dolencija po 10 soldov.

Trgovski pomočnik

18 let star, zmožen slovenskega in nemškega jezika, z dobrimi spričevali, izučen v trgovini mešanega blaga, bi rai iz proste volje doseganje službo premenil.

Na prodaj je:

Pila ali žaga s veliko vodno močjo (nivo Hubel) pod tovarno bombažne prednica v Ajdovščini.

22 oroval hrastovega gojzda. Najboljša kvaliteta (doh.-Steineich-) za stavbe itd.

V prav dobrem stanu hiša (gostilnica) s štalami in vrom za lesno in drugo kupčijo priležna. —

Natančneje se pozve pri podisanem spoštovanjem

3-4 A. Poljsak, Št. 12, Ajdovščina.

Poglavitni nauki in molitve

ki jih mora znati kdor hoče prejeti sv. hirmo, sv. pokoro, sv. obhajilo, in sv. zakon, zove se mala knjižica katera je izšla v naši tiskarni in se dobiva po 4 novce.

Domača trgovina!

A. KRAJCAR

trgovca na Gredi poleg Škarpa, na znamenju slav. občinstvu, da je odpril v ulici

Barriera vecchia št. 5

novo pekarijo in prodajalnico, v kateri bode po najnižji ceni prodajal razne jestivne, kakor so: raznovrstni kruh, moka bela in rumena, koruza, oves, posevke, sladkor, kavo, injilo, olje, oct in splet vsej jestivne, katere potrebujeta družine. Govorita s slovensko, hrvatsko in italijansko.

Na trganju in protinu bole-

hajočim, ki resno skrbe, popolnoma ozdrave, priporočamo gorko rabljenje Wilhelmovega antiaritičkega, proti revmatičnega kričetega čaja, ki ga izdeluje gospod F. Wilhelm, lekar v Neuukirchen na Spodnjeavstrijskem, ki je bil odlikovan s zlato medaljo in posebno oznanje na razstavi v Melbourne. Zavitek stane 1 gld. Kužilica z vspehi zadnjega 16 let franko in gratis.

Prodaja g. Franjo Wilhelm, lekar v Neuukirchen, Spodnje Avstrijsko in vse znamenitije 1-karnice in mirodinlice.

Zaloga za Trst pri lekarjičarjem: J. Serravalo, pl. Leitenburg, C. Zanetti.

Dvorni svetnik in profesor Oppolzer rekel je v kliniki pri postelji nekega na protinu bolnega: »Wilhelmov kričetinski čaj je vreden več pozornosti, kjer je v bolnikov, kajim sem ga pustil vživati, hvaili so njegov uspeh.«

Svari se pred ponarejanjem in sleparstvom.

Razkužujoče sredstvo

za stranšča in vsak drug kraj — po celnoma neškodljivo zdravju.

Najbolj ekonomično in povsod rabljeno.

Da se razkuži kako stranšče, zlige naj se vsaki dan netri z žlico te tečine. Za vsak drug kraj stancovanja zadoštuje vlti v kako pescdo nekaj žlic, postaviti posodo v kak kct, ter menjati ga je enkrat na teden.

Samo v Lekarnici ROVIS v Trstu

V istej lekarni so na prodaj slavne znamenje

PROTIKOLERICNE KAPLJICE

izvrstno preservativno sredstvo
BASTLER-jevo

IZVLECEK iz antilskega tamarinda
hlačča in dobro okusna pijača pripomogla vlasti za veliko topločo.

 Čudovite kapljice
Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih bešči, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženjo prav kmalu najtrdovratnišče želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrežajo zoper hemoroje, proti boleznim na fetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božast, zoper scropoter čisti pokvarjeno kri. One ne pregnajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako bolezni.

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbo in pošiljatve pa edino v lekarni Cristofolotti v Gorici, v Trstu v lekarni E. Zanetti i G. Rovis, G. B. Faraboschi in M. Ravasini. Ena steklenica stane 3) novcev.

Varovati se je pokvarjenih posnetkov, s katerimi se zavoližje po dobišku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Posljajte izdelovatev po 15 soldov se prodaja v skratljicah.

G. PICCOLI lekar v Ljubljani.

Ozdravlja kar je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravnikov, sprivali bolezni v želodcu in trebuhi, kri, želodčno in premazano orzidico, zabasanje, hemoroje, zlatečno, migrano itd. in je najboljši priporoček zoper gliste pri otrocih.

V steklenicah po 15 soldov se prodaja v Trstu v lekarnah: Foraboschi, Leitenburg, Ravasini in Zanetti in skoro v vseh lekarnah.

Posljajte izdelovatev po 12 soldov se primerej po 36 novcev.

Pri večem številu daju se primerej odprtaj.

Gosp. Gabr. Piccoli, lekar v Ljubljani.

Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš čvet

za želodec, kojega deli so mi dobro znani v velikih slučajih veseljno rabil proti boleznim v želodcu in zlati žili.

Ljubljana, mesec januar 1884.

Dr. Emil vitez pl. Stöckl,

e. k. vladni svetovalec in d-zeleno-sanitarni poročeval.

Podpisani potrjuje, da ima želodčna esenca ljubljanskega lekarjičarja, Piccoli-ja hitre in prečudno zdravilne moči. Ž njo ozdravilo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodčne esence kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlassish, župnik-kan. Plomini, Primorsko.

Antirheumon najboljše zdravilo proti prehlajenju, kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v krizi in v prsih, pr-hladnim bolečinam v glavi in v zobe. Steklonica 40 kr.

Pastilje santoninske